

1. Vayikra 19:27, 21:5

לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנד:
לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטה:

2. Midrash, Sifra Kedoshim 3:6

"ולא תשחית את פאת זקנד" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר "ופאת זקנם לא יגלחו", יכול אפילו גלחו במספרים כבתער יהיה חייב? תלמוד לומר "לא תשחית פאת זקנד..."

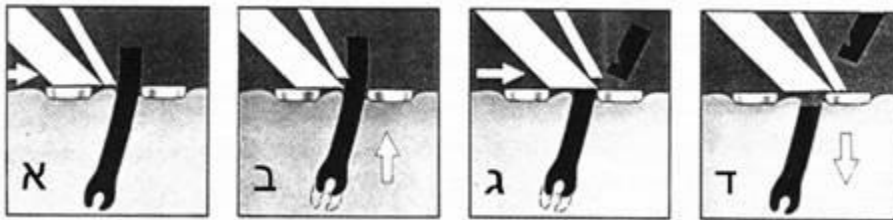
3. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Avodah Zarah 12:7

דרך כהני עובדי כוכבים היה להשחית זקנם, לפיכך אסרה תורה להשחית הזקן.
וחמש פאות יש בו לחי העליון ולחי התחתון מימין וכן משמאל ושבולת הזקן, ולוקה על כל פאה ופאה ואם נטלן כולן כאחת לוקה חמש.
ואינו חייב עד שיגלחנו בתער, שנאמר "ולא תשחית את פאת זקנד" - גילוח שיש בו השחתה. לפיכך אם גלח זקנו במספרים פטור...

4. Other suggestions include:

- Ibn Ezra – Not cutting as the nations do, and peiot/beard are תפארת
- Rabbeinu Bechaye – Distinguishing men and women
- R' Shimshon Raphael Hirsch – Concealing the parts of the face associated with animal pleasure
- Netziv – They shaved the hair of slaves

5. Phillips lift-and-cut advertisement <http://www.zomet.org.il/?CategoryID=198&ArticleID=218>

The Prohibition

6. Mishnah, Makkot 3:5

הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב... על הזקן שתים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה...
ואינו חייב עד שיטלנו בתער. רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני חייב.

7. Rashi to Shabbat 48b

איזמל של רהיטני - פליינ"א שמחקים בה את התריסין

8. Rambam, Peirush haMishnayot to Makkot 3:5

"ומלקטת" המלקחים.

9. Talmud, Makkot 21a

"ועל הזקן שתים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה" - מחוי רב ששת בין פירקי דיקנא...
"ואינו חייב עד שיטלנו בתער" - ת"ר "ופאת זקנם לא יגלחו" - יכול אפי' גלחו במספרים יהא חייב? ת"ל 'לא תשחית'. אי 'לא תשחית' יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב? תלמוד לומר 'לא יגלחו'. הא כיצד? גילוח שיש בו השחתה. הוי אומר זה תער."

10. Shulchan Aruch Yoreh Deah 181:10

אינו חייב על השחתת פאת הזקן אלא בתער, אבל במספרים מותר, אפילו כעין תער.
הגה: ומ"מ נזהרים כשמספרין במספרים שיעשה היקף הגילוח בחלק העליון מן המספרות ולא בתחתון, פן יעשה הכל עם חלק התחתון והוי כתער (ת"ה סימן רצ"ה). מיהו נראה דתחת הגרון אין לחוש בזה, הואיל ואינו עיקר מקום הפאות (ד"ע).

11. Ritva to Makkot 21a

ואי [החיוב בגילוח כל הפאות בבת א'] משום דסך אצבעותיו נשא כדאמרינן גבי קרחה, גבי זקן גלוח בעינן ונשא לאו גלוח הוא, בין לר' אליעזר בין לרבנן.

Which parts of the face?

12. Rashi to Vayikra 19:27, with explanation of Rabbi Eliyahu Mizrachi

והן חמש: שתיים בכל לחי ולחי למעלה אצל הראש שהוא רחב ויש בו שתי פאות, ואחת למטה בסנטרו מקום חבור שני הלחיים יחד: בתורת כהנים. פירוש: "שנים בכל לחי" אחת במקום שמחובר הלחי עם הצדע והוא ראש העצם שבלחי. ואחת בסוף רוחב הלחי, שהלחי רחב בראשו והן הנקראין תפוחי הפנים, ויבא אותה הקצה באמצע הפנים, והוא סוף רוחב הלחי. ואחת במקום חבור הלחיים בסנטרו, שבו שכולת הזקן. פירוש: שיוצא השער באותה בליטה כעין שכולת.

13. Rivan (printed where Rashi is) to Makkot 19b

חמש פאות יש לו לזקן: אחד למטה מן האוזן מקום שלחי התחתון יוצא ומתפרד שם, ושם נקרא פאה בחודו של לחי שכולט לחוץ ששם מתחלת הזקן, וכל מה שלמעלה עד הצידעא בכלל פאת הראש היא. ושתי השיבולות כל אחד מהן לסוף הלחי ונקרא פאה. ואחת מלמטה - שיער שבין השיבולות באמצע הסנטר שלועזין מנט"ן.

14. Rosh to Makkot 3:2

פי' ר"ח מקום חבור הלחי לצדעים הוי פאה וכן מצד אחר ושני גבולי השפה אחת מימין השפה ואחת משמאלו ושכולת הזקן מתחת הרי חמש...
ובפ"י (מ"ט) דנגעים תנן "איזהו הזקן? מפרק של לחי עד פיקה של גגרת."
וירא שמים יצא ידי כולם ולא יעביר תער על כל זקנו...

15. Rabbi Michoel Shurkin, Meged Givot Olam pg. **צד**

שוב שאלתי את הגר"מ זצ"ל א"כ מהו ההיתר של כל בני הישיבה מאירופה וכן הבעה"ב שגלחו את פאותיהם אף למעלה מן העצם. ואמר לי דבר נפלא, שהשיעור של לחי התחתון שהוזכר בשו"ע זה רק אם גדל לו שיער שם בהיותו קטן, אבל אם בהיותו קטן גדל לו שיער רק עד למעלה מן העצם זה עצמו סוף פאות הראש, ומה שגדל אח"כ לאחר בר מצוה זה כבר "זקן" ולא נכלל בכלל "פאות הראש". והביא ראיה ממסכת נגעים וחבל על דאבדין שלא כתבתיה אז, אבל כדבריו מצאתי בפירושו של ר' אליהו מזרחי על רש"י פרשת קדושים וז"ל: "שהצדעים מכלל הראש הן והן מחוברים ללחיים שהרי הקטן שאין לו זקן צדעיו מלאין שער כמו הראש."

16. Shulchan Aruch Yoreh Deah 181:11

פאות הזקן הם ה', ורבו בהם הדעות, לפיכך ירא שמים יצא את כולם ולא יעביר תער על כל זקנו כלל. (ואפילו תחת הגרון) (ב"י בשם אגרת ר"י וסמ"ג).

The big question: גילוח שיש בו השחתה

17. Rabbi Yosef ibn Haviva, Nimukei Yosef to Makkot 3b

בתער. דכתיב ולא תשחית אבל במספרים מותר דלית בהו השחתה שהרי ניכר שם השער

18. Rabbi Moshe Sofer, Shu"t Chatam Sofer, Orach Chaim 154

ממנ"פ אי נימא דשערות הנשארים אחר גילוח הזוג הוי כמאן דלית, הרי השחית והיינו ב'תער', ולא ב'מספרים כעין תער' אלא תער ממש שהרי גילוח והשחית! אע"כ צ"ל מה שנשאר אח"כ שם שער עליו והוי גילוח בלי השחתה, א"כ המשחית אחריו חייב...

19. Rabbi Moshe Shternbuch, Teshuvot v'Hanhagot 1:459

המכונה בימינו לפי הנראה לעין מגלח כמו תער אבל בעצם פעולתו הוא כמספריים שחותך דק ע"י צירוף ב' הסכינים העליון והתחתון, והקדוש החפץ חיים (פ"ג דמכות בליקוטי הלכות) וכ"כ הח"ח בקונטרס שבסוף ספר נדחי ישראל, וכן רבינו החזו"א זצ"ל פסקו שזהו תער ממש, אבל רבים נהגו להקל, ובילדותי שמעתי שהגאון רבי חיים עוזר זצ"ל התיר, ואף שאין מכונה אחת דומה לחבירתה, אבל כפי ששמעתי השאלה היתה במכונה כעין אלו המצויים היום.

ונראה שתלוי בגדר השחתה מהו: האם תלוי בראית עין וא"כ גם כאן לא נראה שער כלל... ואם תלוי במציאות ולא לפי ראיית העין, כיון שהעליון והתחתון חותכים ביחד כמספרים ולא התחתון לבד אינו כתער...

וממילא לענין גילוח במכונה שהוא איסור חמור שהמגלח עצמו עובר חמשה לאוין ודאי חייבין להחמיר, וכן הורה הגאון רבי יעקב קניבסקי זצ"ל לאסור שזהו איסור דאורייתא כתער. אבל צריך לראות שלא יהיה תחלתו להחמיר וסופו להקל, ובמקום שאי אפשר למונעו מתער אלא במכונה נראה שראוי לעשות כן עד שיתרגל למנוע גם ממכונה, ועיין עוד במש"כ בזה במועדים וזמנים ח"ה סימן קכ"ד יעושה"ה.

20. Rabbi Mordechai Yaakov Breisch, Chelkat Yaakov Orach Chaim 103:2

בירחון הפרדס סיון תשי"ב סי' ס"ז, ראיתי שרב א' מביא בשם הג' ר' צבי פסח פרנק האב"ד בירושלים לאסור גילוח חשמלית, והרב הנ"ל מפלפל שם להיתר - וכתבתי תיכף לידידי הרב הגאון הנ"ל לירושלים, וקבלתי ממנו תיכף תשובה וז"ל מה שנדפס בשמי לאסור מכונה חשמל אינו נכון, רק השבתי להשוואלים אותי על זה, דהיכי שהמתגלחים יצאו נקיים באופן שהבשר נעשה חלק לגמרי שלא נשאר עליהם שום רושם, דגילוח כזה דין תער יש לו... ולכן אני אומר לכל שואל, שיזהר שלא להדק המכונה להבשר דמתוך ההידוק יבא לידי גילוח ממש, אבל כשאינו מהדק כ"כ אז אינו בגדר פס"ר שיבא לידי גילוח ושריא עכ"ל לידידי הרב הגאון הנ"ל - ודי בתשובה זו. [וע"ע בספרי חלי"ע חלק יו"ד סי' צ' אריכות בזה].

21. Rabbi Moshe Shternbuch, Teshuvot v'Hanhagot 5:264

ועיין ב"חלקת יעקב" (יו"ד סימן צ') שמתיר כשאינו מהדק את המכונה לבשר, שמתוך ההידוק הוא גילוח ממש שלא נראה השערות, ובכה"ג שאינו מהדק אינו פסיק רישיה ומותר. ודבריו תמוהין, שאנן סהדי שאפ"ל בכה"ג שאינו מהדק, לא נראה כלל השער בחלק גדול מהפנים. אבל נראה שעכ"פ ראוי לעורר, שגם המקילים בזה, טוב שיזהרו לפחות שלא לחזור פעם אחר פעם ולדחוק המכונה לעור הפנים עד שיהא נקי לגמרי משער.

22. Rabbi Yitzchak Weiss, Minchat Yitzchak 4:113

וכן מה שנאמר לי בשם הגאון החזו"א ז"ל, הביא הגר"מ [שטרנבוך] שליט"א הנ"ל, שסיפר לו עד נאמן מצוויני כולל פונבוז, ה"ה המופלג בתו"י הרב נח ברמן שליט"א, ששאל בעצמו פי החזו"א זצ"ל, אם נכון השמועה, שהוא פסק שירא שמים יש לו ליזהר שלא לגלח במכונה אלקטרי, והשיב שלא נכון, רק זהו איסור לכל אחד, ולא לירא שמים לבד. וע"ז שאל עוד, אולי יש לחלק, ובמכונה שיק לבד יש לאסור והשיב שכבר עשה נסיונות במכונות גילוח, שלכלך היד בדיו, וגילח במכונה, ונעשה נקי במקומות שונים, וע"כ מוכח שנוגע בבשר, והוא כתער, ויש לאסור בכלהו עכ"ד. וכן מעידים כמה בני תורה עדים מהימנים, שרבינו החזו"א זצ"ל אסר מדינא להתגלח בהנו מכונות, (והורה שאסור להמציאם לאחר מפני איסור לפני עור), ושמעתי שגם ש"ב הג' ר' אהרן קאטלער זצ"ל פקפק בהיתר להתגלח במכונות אלקטרי עכ"ל הגר"מ הנ"ל.

23. Rabbi Tzvi Pesach Frank, Har Tzvi Yoreh Deah 143

הנה לענין גילוח הזקן יש לדון, דמכיון דעצם הסכין אינו פוגע ולא נוגע בבשר מפני שיש הפסק דק ביניהם, א"כ אין דינו אלא כמספרים כעין תער שאינו עובר בל"ת דגילוח הזקן.

24. Rabbi Michoel Shurkin, Meged Givot Olam pg. צה

אולם הגר"מ זצ"ל לא סמך על היתר זה [של חציצה] בלבד, אלא התיר מטעם אחר לגמרי, דהנה ברמב"ם ובשו"ע כתוב שרק תער אסור, סכין שחותר, אבל דרך משל אם תקח שתי כוסות של זכוכית עגולות ושער באמצע ותשפשאף אחת בחברתה אלף פעמים - השער יטחן ויפול, אבל תער לא הוי. וזהו ממש המכונת גילוח - שאין כאן תער אלא טחינה ע"י שדוחק אחד ע"ג חבירו...

25. Rabbi Moshe Heinemann, "Electric Shavers"

Hagaon R' Moshe Feinstein זצ"ל, who permitted the use of electric shavers used a criteria similar to the shochet who would demonstrate how sharp his חלף (shechita knife) was... So too, in a similar manner, R' Moshe would often test the sharpness of an electric shaver's blades. He would take a beard hair and test the blades! The shaver would be acceptable if the hair was held taut and was not split in half.

26. Rabbi Dovid Tzvi Hoffmann, Melamed l'Hoil 2:64:11

והנה לדעת הרמב"ם מסתמא בהשחתת זקן גם כן הדין הכי דאם גלח בתער ולא שייר כדי לכוף לוקה. והנה לכאורה קשה ע"ז א"כ אמאי אינו לוקה במספרים? הא גם כאן אינו משייר כדי לכוף ראשו לעיקרו ומאי שני מספרים מתער? וצ"ל כמ"ש הרנה"ו והכתב והקבלה בביאוריהם על התורה דהא באמת גם התער אינו מעביר השער עם השרש אלא דעכ"פ נקרא השחתה משום דמכלה חלק גדול בבת אחת ע"ש...

27. Rabbi Shabttai Rappaport, **גילוח הזקן במכונה**, Techumin 13

נמצא שגילוח במספריים מספק בטיחות ודיוק למשתמש, המסוגל לחתוך שערות בודדות באיזור מדוייק כרצונו, ולשייר שערות באורך מדוייק כרצונו, כיוון שהוא משתמש בשני להבים. מאחר שיש אנשים המעוניינים להתגלח בצורה שכזו, נחשב גם גילוח במספריים לדרך גילוח, והמאפיין אותו הוא מה שאין החיתוך נעשה כנגד העור. אבל אדם המעוניין להשחית את זקנו במהירות וביעילות, ואין הדיוק ואורך השיער הנשאר מעניינו, ישתמש בתער. לכן דווקא תער הוא דרך השחתה, והמאפיין את התער הוא היותו חותך מול עור הפנים דווקא.

28. Rabbi Yisrael Rosen, **לשאלת כשרות מכונות הגילוח**, Techumin 22

אכן, כל המבחנים הללו אינם נראים כלפי חוץ, והם בנויים על ההנחה כי הנתונים הפנימיים המתרחשים במכונה, אף שאינם מובחנים בראיה שטחית, תקפים בהלכה. יש לפקפק בהנחה זו לאור הקביעה המקובלת שההלכה איננה מיקרוסקופית. התפיסה האלמנטרית של 'מספריים' היא שיש בהם שני אלמנטים השותפים במעשה החיתוך. שמה י"ל בתפיסה טבעית כזו מכונת גילוח תיחשב מספריים (כעין תער, כמובן), שהרי סו"ס החיתוך נעשה כאשר השערה חדרה לחריץ הרשת ונצמדה לדופן המתכתית בשעה שהלהב חותך.

29. Note: A possible rabbinic prohibition

- Sefer haChinuch 252, based on Rambam's language regarding scissors
- Which prohibition?
 - Sdei Chemed II pg. 20 – חוקות עכו"מ
 - Tzemach Tzedek (Lubavitch) 93:7 – לא ילבש גבר
 - Pitchei Teshuvah Yoreh Deah 181:6 - Kabbalah

30. Rabbi Moshe Shternbuch, Teshuvot v'Hanhagot 5:264

ואגב אביא מנהג מו"ר הגר"מ שניידער זצ"ל, שהלך עם פאות ארוכות, וסיפר שנפגש בחתונה עם האדמו"ר משאץ רבי שלו' מוסקוויץ זצ"ל, וראה אצל מו"ר שהתחיל אז ללכת בפאות ארוכות, והעיר לו שאחרי האוזן באורך אין שום מצוה, שלא נקרא פאת ראש כלל, וגם שאין לערב פאת הראש עם הזקן, ומו"ר לא השיב לו כלל, אבל אמר לי שהוא לא התכוון לגדלם מצד מצות פאת הראש, אלא שבשעה זו ששם שמים מתחלל, שרבי רבבות היו מושלכים לכבשני הגאז, והמשכילים טוענים אפוא אלקיכם, ולפיכך כשהולך ברחוב בזקן ופאות ארוכות ניכר שאינו מתבייש ביהדותו ולא מתפעל מאנשי רחוב, ומודה ומאמין שאנו עם קדוש, ומרגיש שזהו כמצוה בשעתה לקדש השם בזה שמתגאה ביהדותו, ויכירו וידעו כל באי עולם שהוא אלקינו ואנו עם קדשו לעולמים. ואני מעתיק הסיפור כפי שידעו הרגשת צדיק כמותו!